

10. Наявна тенденція інтенсивного розгортання мережі протестантських спільнот, скажемо так, традиційних як для України конфесій, зокрема баптистів, п'ятидесятників, адвентистів та єговістів. При нинішніх темпах зростання спільнот цих релігійних течій вони десь через 15-20 років матимуть половину кількості релігійної мережі України. З'явлені нові парафії традиційних церков часто постають як місце працевлаштування випускників їх чисельних духовних навчальних закладів, не мають належної кількості вірян для утримання свого священнослужителя.

11. Збільшення кількості нових релігійних течій в Україні на 25 році її незалежності фактично вже призупинилося, практично склалася мережа неорелігій, а відтак поява нових із них вже практично буде випадковістю. Стабілізувалися в своєму зростанні рідновірські, синтетичні й орієнталістські течії. Ознаки живучості й зростання, окрім інших неохристиянських утворень, виявляють лише харизматичні Церкви, що є відображенням світової тенденції розвитку християнства, несприйняття освіченим християнином вияву своєї релігійності лише через обрядові форми, монополізацію богослужбової функції лише служителями культу та ін.

12. Оскільки з 2004 року державні органи не дають конфесійно здрібнену інформацію про релігійну мережу України, включаючи дрібнотні конфесії в рубрику «інші», то релігієзнавці країни не можуть дати достовірну і повну конфесійну її мережу, визначити тенденції її змін як у всеукраїнському, так і в регіональному зрізах. До того ж, треба мати на оці, що картина мережі релігійних організацій України аж ніяк не корелюється з картиною релігійності її населення, в тому числі й вірянами конфесійних течій того чи іншого регіону.

13. Політичні і етно-національні чинники (подеколи й фінансово-економічні) мають істотний вплив на внутрішні процеси в мусульманській та іудейській релігіях в Україні. Причини поділу їх на окремі об'єднання, розгортання мережі цих конфесій передусім слід шукати в цих чинниках, а не у віроповчальних чи обрядових розбіжностях.

14. Про історію і сьогодення діючих на теренах України конфесій можна більш повно прочитати у нашій **десятитомній «Історії релігії в Україні»**. Так лише в 7-му і 8-му томах – «Релігійні меншини України» та «Нові релігії України» - ми описали більше сотні діючих у нас конфесій. Нас часто звинувачують в тому, що ми не даємо критику їх віровчення і практичної діяльності. Це так. Ми не критикуємо, а прагнемо об'єктивно описати віровчення, обрядову практику й організаційну діяльність всіх в Україні сущих конфесій. Це дає нам можливість підтримувати з ними творчі відносини. Ми описали конфесії, а ось доброзичливе, а чи ж критичне сприйняття їх за тими, хто читає наш об'єктивний інформаційний матеріал.

7. Упорядкування Анатолія КОЛОДНОГО та Георгія ФИЛИПОВИЧА.

РЕЛІГІЙНА МЕРЕЖА УКРАЇНИ 1992-2015 РОКІВ

Таблиця змін з даними на 31 грудня відповідного року

НАЗВА ЦЕРКВИ	1992	1995	1998	2000	2001	2003	2005	2010	2011	2015
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

ПРАВОСЛАВНІ СПІЛЬНОТИ

УПЦ Київського Патріархату	-	1912	1977	2577	2877	3338	3639	4538	46 21	5074
Українська Автокефальна Православна Церква	1489	632	1085	1017	1041	1139	1209	1228	1248	1231
УАПЦ Оновлена	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30

Українська Православна Церква Московського Патріархату	5469	6251	7541	8677	9246	10228	10940	12342	125646	12660
Російська Православна Вільна Церква (закордонна)	8	10	9	8	7	17	30	33	33	36
Руська Православна Церква	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Українська істинно-православна незалежна Церква	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
Українська реформована Православна Церква	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-
Руська древлеправославна Церква (новозибківська згода)	1	-	-	-	-	2	1	-	-	5
Незалежні Православні громади	-	2	3	5	4	5	5	-	-	64
Апокаліптична Православна Церква	1	4	4	4	4	6	6	-	-	-
Грецькі Православні громади	-	2	3	2	2	2	1	-	-	-

ТЕЧІЇ ПРАВОСЛАВНОГО КОРИННЯ

Російська Правна Старообрядни-цька Церква (білокриницька згода)	44	51	55	57	58	65	61	63	64	57
Руська Православна Старообрядни-цька Церква (безпопівська згода)	14	19	12	12	9	12	12	13	13	14
Російська Істинно Православна Церква	1	8	25	32	35	30	28	32	32	39
Православна Церква Божої Матері Державна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Духовні християни-молокани	4	4	5	4	4	4	-	-	-	4
Інокентіївні	1	1	1	1	1	1	-	-	-	1
Іоаніти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші православні спільноти	-	-	-	-	-	-	45	113	110	64

ЦЕРКВИ КАТОЛИЦИЗМУ

Римо-Католицька Церква	452	683	772	842	896	972	1021	1086	1094	1115
Українська Греко-Католицька Церква	2643	3130	3235	3356	3407	3469	3532	3827	3882	3534
Мукачівська Єпархія УГКЦ	-		-		-		-	-	-	457
Вірмено-Католицька Церква	1	1	1	1	1	3	-	-	-	1

ПРОТЕСТАНТСЬКІ ТЕЧІЇ

Німецька Євангелічно-Лютер. Церква	5	18	29	42	40	44	37	41	42	31
Українська Євангелічно-Лютер. Церква	-	3	7	21	23	29	41	43	43	34
Шведська Лютер. Церква	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Інші лютеранські Церкви	-	-	-	-	-	-	15	18	19	19
Пресвітеріани	1	8	20	28	29	41	52	80	78	68
Українська Євангелічно-Реформатська Церква	-	2	2	-	3	5	-	-	-	5
Закарпатська реформатська Церква	91	93	102	108	108	111	117	118	118	118
Угорська реформатська Церква	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Інші організації реформатів										9
Організації апостольської асирійської Церкви Сходу	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Релігійні організації менонітів	-	-	9	10	10	18	17	-	-	7
Назаряни	-	8	9	10	10	18	17	-	-	26
Всеукраїнський Союз об'єднань християн-баптистів (ЄХБ)	1127	1506	1802	2068	2263	2377	2607	2735	2739	2691
Рада Церков ЄХБ	44	51	37	33	19	31	49	39	54	45
Інші баптистські організації	21	51	71	83	106	142	142	-	-	272

Братство незалежних церков і місій ЄХБ	-	-	26	22	23	45	45	-	-	26
Корейська баптистська Церква	-	1	1	3	3	4	4	-	-	-
Асоціація незалежних євангельських християн-баптистів	-	-	-	-	-	12	12	-	-	-
Собор незалежних євангельських церков України	-	-	3	5	10	4	4	-	-	10
Інші організації євангельських християн України	-	-	2	2	2	2	2	-	-	354
Об'єднання християнських церков «Слово життя»	-	-	5	6	6	6	6	-	-	-
Євангельські християни	13	70	100	74	84	132	132	330	342	360
Собор незалежних христ. Церков України "ІХТЮС"	-	-	2	2	9	2	2	-	-	-
Чеська Євангельська Церква	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-
Інші організації євангельських християн-баптистів	-	-	-	-	-	-	245	283	287	300
Союз церков християн віри євангельської (п'ятидесятники)	565	839	989	1203	1284	1451	1544	1711	1721	1706
Союз вільних Церков християн віри євангельської	19	39	59	87	118	199	184	200	202	133
Асоціація місіонерських Церков євангельських християн в Україні	-	-	-	-	4	5	5	-	-	22
Об'єднання біблійних місіонерських Церков України	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Церква євангельських християн в дусі апостолів в Україні	-	-	-	-	18	19	21	22	22	19

Український Центр об'єднання Церков християн віри євангельської	-	-	-	-	-	5	69	86	189	-
Незалежні громади християн віри євангельської п'ятидесятників	141	657	-	233	233	203	-	-	-	-
Громади п'ятидесятників-сіоністів	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші організації християн віри євангельської	-	-	-	-	-	-	355	540	539	737
Церква адвентистів сьомого дня	276	536	635	743	822	944	1006	1074	1080	1054
Адвентисти-реформісти	18	34	39	55	40	41	43	26	44	41
Незалежні громади АСД	-	-	-	1	1	2	-	-	-	6
Організації християн суботнього дня										6
Свідки Єгови	366	508	566	603	656	859	972	1108	1097	929
Методистська Церква	3	6	8	10	11	16	16	-	-	8
Корейська методистська Церква	1	3	-	-	1	-	-	-	-	1
Менноніти	-	1	1	2	3	3	-	-	-	7
Окремі громади протестантського напрямку	-	222	307	52	59	72	72	-	-	91
Громади Англiканської церкви	-	-	-	1	2	2	2	-	-	2
Духовний центр "Нове покоління" християнських церков України	-	-	-	-	7	16	16	-	-	59
Духовний центр «Відродження»	-	-	-	-	-	-	=	-	-	24
Центр об'єднання євангельських церков в Україні	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-
Український центр об'єднаної церкви християн віри євангельської	-	-	-	-	-	-	-	-	-	154

НЕОХРИСТИЯНСЬКІ ТЕЧІЇ

Об'єднання харизмат.церков (Повного Євангелія)	3	58	162	345	293	392	510	665	703	336
Громади харизматичного напрямку	24	98	68	145	173	227	-	-	-	-
Українська християнська євангельська Церква	-	-	-	-	106	136	169	184	178	170
Союз Церкви Божої України	-	-	-	-	21	38	77	92	93	86
Церква Божа в пророцтвах	-	-	-	41	35	67	67	98	147	142
Церква Живого Бога	-	-	-	31	48	51	48	50	51	55
Собор Церков України ХВС "Відкрита Біблія"	-	-	-	-	-	30	30	-	-	11
Об'єднання Церков християн суботи для Церкви Божої Закарпаття	-	-	-	-	-	39	39	-	-	-
Інші харизматичні організації	-	-	-	-	-	-	-	503	529	770
Новоапостольська Церква	-	24	51	55	54	53	59	59	59	58
Церква Ісуса Христа Святих останніх днів	2	21	40	57	58	56	50	55	51	44
Церква об'єднання (муни)	-	2	-	-	-	1	1	-	-	-
Богородична церква (Церква Матерії Божої Перетворюваної)	-	4	6	2/2	7	12	12	-	-	2
Церква Христа	-	-	-	70	85	95	108	123	123	126
Громади дослідників Святого Письма	-	3	-	5	5	5	-	-	-	-
Церква нового християнства	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-

ТЕЧІЇ ХРИСТИЯНСЬКОГО КОРИННЯ

Церква Нового Єрусалиму – сведенборгці	1	1	1	2	2	2	-	-	-	-
Зоресвітне християнство – вільна релігія "Таолан"	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-
Армія спасіння	-	-	-	-	7	14	-	-	-	11

Церква Останнього заповіту (вісаріонівці)	-	-	1	2	2	5	-	-	-	6
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

СХІДНІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ

Буддизм разом	7	22	30	35	38	43	47	58	60	61
Зокрема: Духовне управління буддистів	-	-	=	-	-	-	-	-	-	18
Релігійний центр школи Карма Каг'ю	-	-	=	-	-	-	-	-	-	10
Інші організації буддистів	-	=	=	=	-	=	=	-	-	33
Свідомість Крішни	17	31	36	40	48	44	44	48	49	51
Віра Бахаї	2	7	8	13	13	13	13	-	-	12
Послідовники Саї-Баби	-	-	1	1	1	2	-	-	-	-
Всесвітня Чиста Релігія (Сахаджа-Йога)	-	1	2	5	14	18	18	-	-	17
Громади ведантистів	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-
Даосизм	1	1	3	3	2	2	-	-	-	2
Місія Чайтані	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-
Віра світла	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-
Тантристи	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
Громада-монастир Гух'ясамаджа	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-
Рух Дхарма Кальки	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
Громади Шрі Чінмоя	-	-	1	2	2	3	-	-	-	3
Вайшнавська релігійна громада	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Громада руху Сант Мат (Сурат Шабд Йога)	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-
Рух Махаріші	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
Інші орієнталістські організації	-	-	-	-	-	-	48	43	52	21

ІУДЕЙСЬКІ СПІЛЬНОТИ

Ортодоксальний іудаїзм	40	78	97	–	–	–	–	–	–	–
Об'єднання хасидів Хабад Любавич іудейських громад та організацій України	–	–	–	49	87	103	115	118	124	125
Об'єднання іудейських релігійних організацій	–	–	–	67	83	81	76	86	89	75
Всеукраїнський конгрес іудейських громад	–	–	–	8	11	5	12	13	13	13
Релігійні громади прогресивного іудаїзму	–	–	–	16	34	47	50	52	52	44
Громади месіанського іудаїзму	–	–	–	6	12	17	–	–	–	37
Інші іудейські релігійні громади	–	–	–	1	1	17	–	–	–	43
Іудейська місія "Хоасконім"	–	–	–	–	2	1	–	–	–	–
Іудео-християнство	–	4	9	13	12	14	–	–	–	10
Інші іудейські організації	–	–	–	–	–	–	21	28	28	43

РЕЛІГІЙНІ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНІ СПІЛЬНОТИ

Вірмено-апостольська Церква	4	10	14	16	17	216	21	29	29	26
Караїми	2	2	4	4	9	10	11	13	13	4
Кримчаки	–	1	1	1	1	1	–	–	–	–
Етно-конфесійні організації	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2

УПРАВЛІННЯ/ЦЕНТРИ ІСЛАМУ

Духовне управління мусульман України УММА	–	–	–	–	–	–	–	–	–	19
Духовне управління мусульман Криму	–	–	–	69	65	55	49	386	935	4???
Духовне управління мусульман України	–	–	–	45	55	58	63	111	156	113
Духовний центр мусульман України	–	–	–	24	19	14	24	23	22	20

Управління «Київський муфтіят»	-	-	-	=	=	-	-	-	-	3
Шийтські громади	-	-	-	-	=	-	-	-	-	8
Незалежні мусульманські громади	-	-	-	15	28	63	57	108	113	69

РІДНОВІРСЬКІ ТЕЧІЇ

Українські язичники (рідновіри)	-	1	1	2	3	4	-	-	-	8
Центр об'єднання релігійних громад Рідновірів України	-	-	-	-	-	2	-	-	-	8
Рідна Українська Національна віра	3	29	37	53	51	54	46	54	60	73
Незалежні громади Рідної Віри	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-
Центр родового вогнища Рідної православної віри	-	-	-	-	5	13	-	-	-	24
Давньослов'янські релігійні громади	-	1	2	3	3	4	-	-	-	-
Слов'янсько-ведичний рух "Хара-Хорс"	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Інші організації язичників	-	-	-	-	-	-	46	72	74	17

ІНШІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ

Саснтологічна церква	-	2	3	3	4	1	-	-	-	3
Громада "Наука Розуму"	-	-	-	-	4	3	-	-	-	6
Велике Біле Братство ЮСМАЛОС	4	-	-	1	1	2	-	-	-	3
Святославна Церква	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-
Громада супутників Майстра Сія-Сіясвіт	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Інші нові релігійні організації										80
Інші релігійні течії, що не увійшли у вищезазначений перелік							281	326	336	338
Міжконфесійні об'єднання							12	12	12	-
Закордонні релігійні організації							2	2	2	-
Разом	12 962	15 906	20406	23543	25405	28387	30805	35863	36500	35217

Примітки:

1. У своїй статистиці за 2004–2015 роки Держком/Держдеп об'єднав споріднені релігійні організації в одну рубрику (інші неоязичницькі, інші неоорієнталістські і т.п.), що не дає можливості поконфесійно вивчати процеси появи і поширення протестантських і нових релігійних течій, східних релігій і рідновірських течій, ісламу та іудаїзму. Відтак статистика Держдепу працює не на відтворення тенденцій конфесійного процесу в Україні, а, як кажуть, статистика для статистика.

2. В таблиці подаються в поєднанні однією цифрою офіційно зареєстровані і зафіксовані релігійні організації. Прочерк в таблиці не означає, що в цей рік громади цієї конфесії в Україні не функціонували. Просто ми про них не маємо офіційної інформації. Їх або загнали в рубрику «інші», хоч вони часто надто далекі від того прикметника, який Держдеп їм приписує (напр., РУНВіра не є язичницькою, а рідновірською конфесією). Таблиця не фіксує ті інституційні процеси, які відбулися в ісламі України, коли, окрім ДУМК, ДУМУ і ДЦМУ, з'явилися ДЦМ Криму, ДУМУ УММА і Київський муфтіят, відбулися складні процеси в інституційному житті мусульманських спільнот Криму.

3. До релігійних організацій при визначенні їх кількості офіційна статистика відносить релігійні громади, управлінські центри, монастирі, духовні навчальні заклади, місії та братства.

4. Останнім часом з'явилися інтернетні релігійні спільноти, які не претендують на свою реєстрацію в державних органах, але вони прагнуть віднести до себе всіх, хто виходить на їх сайт. Такою зокрема є Українська Душевна Спільнота, очолювана Ю. Шеляженком.

Таблицю змін релігійної мережі на основі даних офіційної реєстрації Держдепу релігій МКУ підготував А.Колодний і упорядкував Г.Филипович